Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

27.5.2025

Aihe:	HE 45/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta
Aika:	Keskiviikkoa 28.5.2025 klo 11.00
Kuultava:	Suomen uusiutuvat ry
Asiantuntija:	Edunvalvontapäällikkö Veera Villikari

Suomen uusiutuvat ry (ent. Suomen Tuulivoimayhdistys ry) kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (jatkossa ”hallituksen esitys”).

Suomen uusiutuvat ry on uusiutuvan energian edunvalvontajärjestö. Yhdistyksen jäsenistö koostuu yli 230 uusiutuvan energian yrityksestä.

Sähköntuotannon liittymisverkko

Pidämme sähkömarkkinalain muuttamista tärkeänä ja siinä esitettyjä muutoksia hyvänä ja kannatettavana. Sähkömarkkinalain muutokseen sisältyy monta muutosta, joilla varaudutaan vihreän siirtymän hankkeiden, sekä sähkön kulutuksen että tuotannon, merkittävään lisärakentamiseen.

Pidämme erittäin kannatettavina muutoksia, joissa jakeluverkkoyhtiöille tullaan sallimaan myös yli 110 kV linjojen rakentaminen ja niille tullaan sallimaan myös useampaa tuotantolaitosta palvelevan verkon rakentaminen. Samaan aikaan on tärkeää mahdollistaa myös nykyinen toimintamalli, jossa sähköntuottajat voivat rakentaa yhdessä voimajohtoja, jotka palvelevat useampaa tuotantolaitosta ja sähkövarastoa ilman, että niiden on sijaittava samalla kiinteistöryhmällä. On erittäin tärkeää edistää mahdollisimman paljon sellaisia voimajohtoja, jotka palvelevat useampaa sähkön tuottajaa. Tämä vähentää liityntäjohtojen määrää vähentäen samalla niiden maanomistaja- ja luontovaikutuksia. Pidämme erittäin kannatettavana, että hallituksen esityksessä ovat mukana niin liittymisjohto kuin tuotannon liittymisverkko ilman, että kyseessä on luvanvarainen sähköverkkotoiminta.

Pidämme myös erittäin tärkeänä hallituksen esityksen muutosta, jolla erilliset linjat mahdollistetaan myös muulle kuin pienimuotoiselle sähköntuotannolle. Muutos sallii tuotannon ja kulutuksen liittämisen verkkoon yhteisellä liittymisjohdolla, mikä vähentää sähköverkon rakentamispainetta.

Voimalaitoskokonaisuuden määritelmä

Voimalaitoskokonaisuuden osalta pidämme lähtökohtaisesti hallituksen esitystä selkeyttävänä. Haluamme kuitenkin kiinnittää valiokunnan huomiota siihen, että yksityiskohtaisten perusteluiden kohta maankäytön suunnittelun käyttämisestä voimalaitoskokonaisuuden määrittelyssä ovat liian rajaavia nykyisessä toimintaympäristössä. Esimerkiksi tuulivoimahanke on voitu toteuttaa usealla kaavaratkaisulla kunnan vaatimuksesta tai siksi, että hanke sijaitsee kahden tai useamman kunnan alueella. On tärkeää, että myös tällaiset hankkeet voivat liittyä sähköverkkoon yhdellä liittymisjohdolla.

Verkonhaltijan verkon kohtelu tilanteessa, jossa osa liittyjistä poistuu

Esitämme valiokunnalle myös, että hallituksen esityksessä selkeytetään tilannetta, jossa alun perin useampaa liittyjää palvelleesta verkkoluvallisen verkonhaltijan verkon osasta peruuntuu tai poistetaan käytöstä yksi tai useampi liittyvä hanke siten, että jäljelle jäisi vain yksi liittyjä. Hallituksen esityksessä tulisi olla selvästi todettu, ettei verkkoluvallisen verkonhaltijan verkon osaa tule jälkikäteen muuttaa esimerkiksi liittymisjohdoksi. Tämä on tärkeää esimerkiksi tilanteissa, joissa samassa liittymisverkossa sijaitsee useampi tuulivoimapuisto, joista toinen tulee käyttöikänsä päähän ja puretaan. Tällöin liittymisverkon määritelmää ei tulisi jälkikäteen muuttaa liittymisjohdoksi.

Hankeluvan myöntäminen

Sähköntuotannon liittymisverkko palvelee useampaa sähköntuottajaa, jotka liittyvät verkkoon yhteisellä liittymisverkolla. Se on täten tarpeensa perusteella rinnastettavissa liittymisjohtoon, joten esitämme valiokunnalle, että sille myönnetään hankelupa ilman tarveharkintaa, kuten liittymisjohdolle hallituksen esityksen mukaan tehdään.

Siirtymäsäännös

Esityksen mukaan nykyisiä säännöksiä sovellettaisiin edelleen niihin liittymisjohtoihin, jotka otetaan käyttöön ennen uuden lain voimaantuloa. Käytännössä yhteisten liittymisjohtojen toteuttaminen on monivaiheinen ja aikaa vievä prosessi, joka alkaa sopimusneuvotteluista ja tilauksista ja etenee itse rakentamiseen. Itse voimajohdon rakentaminenkin vie useita kuukausia, jopa useamman vuoden.

Tämän vuoksi ehdotamme pidempää siirtymäaikaa uuden sääntelyn soveltamiselle. Nykyisten säännösten soveltamisalaa ei tulisi rajata pelkästään liittymisjohtoihin, jotka on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa, vaan pikemminkin niihin hankkeisiin, joissa liittymissopimus on solmittu. Liittymissopimus verkkoyhtiön kanssa tehdään hankkeen loppuvaiheessa, kun hankkeella (tai yhteisen voimajohdon osalta hankkeilla) on lainvoimainen kaava ja rakentamislupa. Tällöin investointipäätös on jo pitkällä ja merkittäviä valmisteluja myös liittymisjohdon rakentamiseksi on jo tehty.

Lopuksi

Pidämme tärkeänä Fingridin verkkoon liittämisen velvollisuuden ulottamista talousvyöhykkeelle. Tällä valmistaudutaan tulevaan talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden kilpailutukseen ja siihen, että näiden hankkeiden tuottama sähkö voidaan käyttää Suomessa. Toivomme valiokunnan kiinnittävän huomioita myös siihen, että myös Ahvenanmaan merituulivoiman liittäminen Suomen kantaverkkoon mahdollistetaan mahdollisimman pian.

Kunnioittaen,

Veera Villikari,
Edunvalvontapäällikkö,
Suomen uusiutuvat ry